EHDOTUS ASIAKASMAKSULAIKSI, YLEISTÄ

- Uudistuksen taustalla on voimassa olevan asiakasmaksulainsäädännön vanhentuneisuus, tulkinnanvaraisuus ja aukollisuus
- Asiakasmaksujen osuus sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoituksesta hieman yli 7 %
- Esityksen tavoitteena on ollut, että se olisi taloudellisilta vaikutuksiltaan mahdollisimman kustannusneutraali
- Uudessa asiakasmaksulaissa säädettäisiin maakunnan järjestämisvastuulla olevien sosiaali- ja terveyspalvelujen asiakasmaksuista
- Asiakasmaksulaissa ei säädetä palveluista eikä niiden sisällöistä
- Lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021

MIKÄ SÄILYY ENNALLAAN

- Laissa säädettäisiin edelleen vain maksujen enimmäismääristä
- Asiakasmaksujen taso säilyisi ennallaan
- Maksukaton taso säilyisi ennallaan (683 €)
- Asiakasmaksut jaettaisiin jatkossakin tasasuuruisiin (tuloista riippumattomiin) ja maksukyvyn mukaan määräytyviin (tulosidonnaisiin)
- Tulosidonnaisissa maksuissa huomioitaisiin vain jatkuvat ja säännölliset tulot, ei varallisuutta
- Ennaltaehkäisevistä palveluista ei perittäisi asiakasmaksuja
- Ylivelkaantuminen ja ulosotto eivät estä asiakasta saamasta tarvitsemiaan sosiaali- ja terveyspalveluja, vaan ne annetaan asiakkaalle hänen maksukyvystään riippumatta

OIKEUS RIITTÄVIIN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIHIN (PL 19.3 §)

- Asiakasmaksun saisi periä jokaisesta käynnistä sote-keskuksessa lääkärin tai sairaanhoitajan vastaanotolla
- Valtaosa terveydenhuollon asiakkaista käy perusterveydenhuollon lääkäri- tai hoitajavastaanotolla vain kerran tai kaksi kertaa vuodessa
- Välikaton poistaminen voi lisätä sellaisten asiakkaiden maksurasitusta, jotka käyttävät perustason palveluja paljon
- Maksukatto suojaisi kohtuuttomaksi nousevalta kokonaismaksurasitukselta

OIKEUS RIITTÄVIIN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIHIN (PL 19.3 §)

1. Ei tasokorotuksia
2. Nyt maksuttomiksi säädetyt palvelut pysyisivät edelleen pääosin maksuttomina
3. Maksut olisivat kohtuullisia
4. Maksun saisi periä vain niistä palveluista, joiden maksuista on säädetty asiakasmaksulaissa
5. Maksujen alentamista ja perimättä jättämistä koskevaa sääntelyä selkeytettäisiin ja sen velvoittavuutta vahvistettaisiin
6. Asiakasta olisi henkilökohtaisesti informoitava maakunnan velvollisuudesta alentaa maksua tai jättää maksu perimättä
7. Maksukaton soveltamisalaa laajennettaisiin
8. Maksukaton seurantavelvollisuus siirtyisi asiakkaalta maakunnalle

YHDENVERTAISUUS (PL 6 §)

1. Lakiin otettaisiin säännökset mm. asumispalvelujen ja etäpalvelujen maksuista
2. Asiakas maksaisi saman maksun kaikista maakunnan järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista riippumatta tuottajasta (myös asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti)
3. Eräiden asiakasryhmien asemaa on pyritty parantamaan tosiasiallisen yhdenvertaisuuden turvaamiseksi
4. Vammaispalvelujen maksuista säädettäisiin yhtenäisin perustein (diagnoosipohjaisuudesta luopuminen) -> erityispalvelut olisivat jatkossakin maksuttomia
5. Asiakasmaksuja koskeva päätöksenteko siirtyisi maakunnille (alueellinen yhdenvertaisuus)

YKSITYISELÄMÄN SUOJA (PL 10 §)

- Maksua perittäessä olisi otettava huomioon asiakkaan yksityisyyden suoja ja henkilökohtainen turvallisuus

OIKEUSTURVA (PL 21 §)

- Asiakasmaksua koskevaan laskuun olisi liitettävä oikaisuvaatimusohjaus

SÄÄNTELYN TASO (PL 80.1 §)

- Asiakasmaksuista säädettäisiin lain tasolla (asetustasoisesta sääntelystä luovuttaisiin)

MAAKUNNALLINEN ITSEHALLINTO (PL 121 §)

- Laissa säädettäisiin enimmäiseuromääristä; maakunta voisi päättää periä enimmäismääräisiä maksuja pienempiä maksuja tai olla perimättä maksua lainkaan

- Joidenkin maksujen enimmäiseuromääristä ei säädettäisi laissa; maakunta voisi jatkossakin periä niistä kohtuullisen maksun. Maksu voisi kuitenkin aina olla enintään maakunnalle palvelusta aiheutuvien kustannusten suuruinen